

โครงการสัมมนา “ทศวรรษต่อไป...กับการวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย”

วันพฤหัสบดีที่ 18 สิงหาคม 2559

ณ ห้องประชุมคอนเวนชัน 1 ออวานี คอนแวน โฮเทล แอนด์ คอนเวนชัน เซนเตอร์ จังหวัดขอนแก่น

ร่วมจัดโดย

ฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี มข. ♦ สถาบันวิจัยและพัฒนา มข.

สำนักงานประสานความร่วมมือพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มข.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ♦ เทศบาลนครขอนแก่น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ♦ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1. หลักการและเหตุผล

การวิจัยและพัฒนาด้านผู้สูงอายุในสังคมไทยได้รับความสนใจและมีความจำเป็นมากขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างด้านอายุของประชากร ที่มีแนวโน้มของการมีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และด้วยภาวะสูงวัยของประชากรได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมชัดเจนมากขึ้นเรื่อยๆ...กว่าทศวรรษที่ผ่านมา ผู้สูงอายุไทยเพิ่มจำนวนขึ้น จากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2543-2568 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) พบว่า อัตราส่วนผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ปี พ.ศ.2543 มีประชากรรวมประมาณ 62 ล้านคน ประกอบด้วยเด็กร้อยละ 24.7 ผู้สูงอายุร้อยละ 9.4 ในปี พ.ศ.2553 มีประชากรรวมเพิ่มขึ้นเป็น 67 ล้านคน เด็กลดลงเหลือร้อยละ 21.2 ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น 11.7 และแนวโน้มในปี พ.ศ.2563 ประชากรรวมจะเพิ่มขึ้นเป็น 70 ล้านคน เด็กก็ยังลดลงเหลือร้อยละ 19 ในขณะที่ ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น 16.8 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีกเป็นร้อยละ 20 ในปี พ.ศ.2568 ซึ่งถือได้ว่าเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์¹

ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสานปัจจุบันมีประชากรทั้งสิ้น 21.8 ล้านคน เป็นประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปี หรือเป็นผู้สูงอายุประมาณ 3.1 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.2 ของประชากร ในภูมิภาคทุกช่วงวัย² เป็นสังคมที่ก้าวสู่ “สังคมสูงวัย (Aging Society)” ในอัตราที่ใกล้เคียงกับสัดส่วนของประเทศ และแน่นอนว่าหากอัตราเพิ่มขึ้นของประชากรสูงวัยยังได้ระดับขึ้นไปใกล้เคียงกับอัตราของประเทศ สังคมอีสาน ก็จะเป็นสังคมผู้สูงอายุในอัตราที่ไม่แตกต่างไปจากสังคมประเทศ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมากระบวนการทัศน์และความเข้าใจนัยยะของ “สังคมสูงวัย” เป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุ หากมองผู้สูงอายุเป็นผู้ด้อยโอกาส นโยบายการสนับสนุนจะเน้นแนวสังคมสงเคราะห์ แต่หากมองว่าผู้สูงอายุในเชิงศักยภาพที่เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อน “สังคมสูง

¹ จริญญา วงษ์พรหม, 2558 การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ, วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาการศึกษา ตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานผลเบื้องต้นสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2557, 2557

สังคมที่กำลังสูงวัยขึ้นอย่างต่อเนื่องรวมทั้งยังขาดการสังเคราะห์องค์ความรู้เชิงวิชาการหรือปรับข้อมูลความรู้จากการวิจัยให้สามารถสื่อสารต่อสาธารณชนทั่วไปให้เข้าใจได้อย่างกว้างขวางและอาจกล่าวได้ว่าในทศวรรษต่อไป ประเด็น “สังคมสูงวัย” จะกลายเป็นประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและคุณภาพชีวิตของประชากรไทยการศึกษาวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างข้อมูลความรู้และความเข้าใจในเรื่องการสูงวัยของประชากรในมิติต่างๆ จึงมีความสำคัญอย่างมาก ทั้งนี้จากร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ยังระบุอีกว่า ประเทศไทยมีจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่สำคัญ ได้แก่ โครงสร้างประชากรสูงอายุมากขึ้นตามลำดับ แต่คุณภาพคนโดยเฉลี่ยยังต่ำและการออมไม่เพียงพอ

ดังนั้น เป็นเรื่องเร่งด่วนและจำเป็นซึ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในฐานะสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นในการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนสังคมประเทศ จึงจัดตั้ง “เครือข่ายวิจัยและพัฒนาสังคมสูงวัย” ขึ้น โดยได้รวบรวมนักวิจัยและนักวิชาการที่มีประสบการณ์และความสนใจด้านการวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ และกลุ่มคนตามช่วงวัย เพื่อร่วมขับเคลื่อนการวิจัยและพัฒนาสังคมสูงวัยเพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นอย่างบูรณาการซึ่งการทำ ความเข้าใจสถานการณ์ผู้สูงอายุ และสังคมสูงวัยแก่ภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านเวทีสัมมนาที่จะให้ข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจ ในช่วงทศวรรษต่อไป รวมทั้งการสร้างภาคีในการขับเคลื่อนการวิจัยและพัฒนาด้านสังคมสูงวัย เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อทบทวน แลกเปลี่ยน และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ สถานการณ์เกี่ยวกับสังคมสูงวัยทั้งในระดับประเทศ และระดับภูมิภาคอีสาน

2.2 เพื่อสร้างเครือข่ายการวิจัยและพัฒนาทำงานมิติสังคมสูงวัย อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนองค์ความรู้ที่จะรองรับการพัฒนาสังคมและชุมชนในทศวรรษต่อไปได้อย่างเท่าทันและมีประสิทธิภาพ

2.3 เพื่อให้ได้ประเด็นวิจัยและการทำงานพัฒนาในมิติผู้สูงอายุ และสังคมสูงวัยในบริบทพื้นที่ภาคอีสานเบื้องต้น ที่จะนำไปสู่การสร้างงานวิจัยที่สามารถนำไปสู่การประยุกต์ในเชิงนโยบาย และการสร้างสังคมสูงวัยที่มีคุณภาพในระดับพื้นที่

2.4 เพื่อให้องค์กรวิชาการ ภาครัฐ และเอกชนที่มีแนวคิดในการสนับสนุนการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนสังคมสูงวัยที่มีคุณภาพในทศวรรษหน้า ได้นำเสนอแนวคิด และแนวทางการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาที่เหมาะสมแก่นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้อง

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ผู้เข้าร่วมการสัมมนาได้รับทราบสถานการณ์ของผู้สูงอายุ และสังคมสูงวัย

3.2 เกิดเครือข่ายการวิจัยและการทำงานพัฒนาด้านผู้สูงอายุ และสังคมสูงวัยในภูมิภาคอีสาน เพื่อร่วมกันทำงานในอนาคต

3.3 ได้แนวทางการวิจัย และแนวทางการทำงานพัฒนาด้านผู้สูงอายุ และสังคมสูงวัยในภูมิภาคอีสาน

3.4 เกิดการสนับสนุนการวิจัย และการสร้างนวัตกรรมเพื่อรองรับผู้สูงอายุ ตลอดจนสังคมสูงวัยเชิงบูรณาการจากแหล่งทุนจากหน่วยงานวิชาการ ภาครัฐ และธุรกิจเอกชนอย่างเหมาะสม

4. รูปแบบการจัดสัมมนา

- ปาฐกถานำ

กำหนดการสัมมนา “ทศวรรษต่อไป...กับการวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย”

วันพฤหัสบดีที่ 18 สิงหาคม 2559

ณ ห้องประชุมคอนเวนชัน 1 อวานี ขอนแก่น ไฮเทล แอนด์ คอนเวนชัน เซนเตอร์ จังหวัดขอนแก่น

ร่วมจัดโดย

ฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี มข. ♦ สถาบันวิจัยและพัฒนา มข.

สำนักงานประสานความร่วมมือพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มข.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ♦ เทศบาลนครขอนแก่น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ♦ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เวลา	รายละเอียดกำหนดการ
08.30 – 08.50 น.	- ลงทะเบียนรับเอกสาร
08.50 – 09.00 น.	- วัตถุประสงค์นำการสัมมนาเรื่อง “เดินหน้าประเทศไทย...สู่สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ”
09.00 – 09.20 น.	- พิธีเปิดการสัมมนา กล่าวต้อนรับ โดย นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กล่าวรายงาน โดย อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น
09.20 – 09.50 น.	- กล่าวเปิดการสัมมนาและปาฐกถานำเรื่อง “ประเทศไทยกับผู้สูงอายุและการก้าวสู่สังคมสูงวัย” โดย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
09.50 – 10.00 น.	- พิธีมอบของที่ระลึกแก่องค์กรร่วมจัด/ถ่ายภาพร่วมกัน
10.00 – 10.15 น.	- พักรับประทานอาหารว่าง
10.15 – 10.45 น.	- บรรยายพิเศษ: “ถึงเวลาหรือยังที่สังคมไทยต้องเข้าใจสุขภาวะในสังคมสูงวัย?” โดย นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
10.45 – 12.00 น.	- เสวนา “วันนี้อีสานจะต้อนรับ(และตั้งรับ)สังคมสูงวัยอย่างไร?” ผู้ร่วมเสวนา: 1) นายประณต จันทร์ศรี พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น (สถานการณืครอบครัวอีสาน) 2) พญ.ทานทิพย์ อารังวรานุกร เลขาธิการมูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพที่ดี จังหวัดขอนแก่น (สุขภาวะ การสืบทอดภูมิปัญญา คุณธรรม จริยธรรม) 3) นายบุญมี สุระโคตร ปราชญ์ชาวบ้าน อำเภอราชสีห์ จังหวัดศรีสะเกษ (ทักษะชีวิต/ทักษะต่อชีวิตและโลก) 4) ผู้แทนกลุ่มเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น (วัยรุ่นอีสาน กับการเข้าสู่สังคมสูงวัย) ดำเนินรายการ: ดร.จรัญญา วงษ์พรหม สถาบันวิจัยและพัฒนา
12.00 – 13.00 น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 13.15 น.	- การแสดงศิลปวัฒนธรรมกลุ่มผู้สูงอายุเทศบาลนครขอนแก่น
13.15 – 14.00 น.	เปิดเวทีเสวนา “วิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย: ประสบการณ์และกรณีตัวอย่างในภาคอีสาน” - presentation จุดประเด็นโดย: 1) ท้องถิ่นกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดย รศ.ดร.พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ ที่ปรึกษาด้านการวิจัยและกิจการระหว่างประเทศ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มข.

แบบตอบรับการร่วมสัมมนา

“ทศวรรษต่อไป...กับการวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย”

วันพฤหัสบดีที่ 18 สิงหาคม 2559

ณ ห้องประชุมคอนเวนชัน 1 อวานี ซอนแก่น ไฮเทล แอนด์ คอนเวนชัน เซนเตอร์ จังหวัดขอนแก่น

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....

ตำแหน่ง (วิชาการ/บริหาร).....

สังกัดคณะ/หน่วยงาน.....

โทรศัพท์ที่ติดต่อได้สะดวก.....โทรสาร.....E-mail:

การตอบรับเข้าร่วมสัมมนา

สามารถเข้าร่วมสัมมนาตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าวได้

ไม่สามารถเข้าร่วมสัมมนาดังกล่าวได้ โดยขอส่งผู้แทนเข้าร่วมสัมมนา

คือ.....ตำแหน่ง.....

โทรศัพท์.....E-mail:

อื่นๆ

ลงชื่อ.....

(.....)

...../...../.....

โปรดกรุณาส่งแบบตอบรับคืนไปยัง : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ.เมือง
จ.ขอนแก่น 40002 โทรศัพท์/โทรสาร 043-202221 หรือแจ้งตอบรับโดยตรงกับผู้ประสานงาน:

(สนพร) โทร.085 005 6876 หรือ (ณัฐวิภา) โทร.090 192 5464 หรือ (ปทุมณา)

โทร.088 308 30114 e-mail: kuakimkul@gmail.com หรือ natcha@kku.ac.th